

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 18 april 1996 beslutat bereda jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1995/96:150 Ekonomisk vårproposition med förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken, utgiftstak, ändrade anslag för budgetåret 1995/96, m.m. jämte motioner, i de delar som berör jordbruksutskottets beredningsområde.

Jordbruksutskottet behandlar i sitt yttrande de förslag i propositionen som avser utgiftsområdena Allmän miljö- och naturvård (utgiftsområde 20) samt Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23). Vidare behandlar utskottet förslag till tilläggsbudget för budgetåret 1995/96, Jordbruksdepartementet (nionde huvudtiteln) såvitt avser anslagen Statens jordbruksverk (B 1), Från EG-budgeten finansierad kompensation för revalvering av jordbruksomräkningskursen (B 17) och Fiskevård (C 7). I anslutning till yttrandet behandlas även vissa följdmotioner.

Propositionen

Propositionen innehåller regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken. Regeringens finansplan redovisas jämte förslag till utgiftstak för staten inklusive socialförsäkringssektorn vid sidan av statsbudgeten. Regeringen redovisar även en bedömning av kommunsektorns ekonomiska utveckling och förslag till ändrade anslag på tilläggsbudget för budgetåret 1995/96. Dessutom redovisas en förnyad beräkning av budgetutvecklingen för innevarande budgetår.

I propositionen görs en uppföljning med hänsyn till målen för budgetpolitiken. Återstående delar av saneringsprogrammet med budgetförstärkningar uppgående till 118 miljarder kronor preciseras. För att uppnå tidigare uppställda mål för de offentliga finanserna åren 1997 och 1998 krävs enligt regeringens bedömning budgetförstärkningar utöver 118-miljardersprogrammet. Regeringen föreslår därför ytterligare budgetförstärkande åtgärder till ett sammanlagt belopp av 10 miljarder kronor år 1997 och ytterligare 12 miljarder kronor år 1998.

Regeringen föreslår ett utgiftstak för staten på 723 miljarder kronor år 1997, 720 miljarder kronor år 1998 och 735 miljarder kronor år 1999. Utgiftstaket för staten fördelas på de av riksdagen fastställda utgiftsområdena och socialförsäkringar vid sidan av statsbudgeten.

Utskottets yttrande omfattar – helt eller delvis – följande med anledning av propositionen väckta motioner.

1995/96:Fi78 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

5. att riksdagen beslutar godkänna den preliminära beräkningen för samtliga utgiftsområden i enlighet med vad som anförts i motionen.

1995/96:Fi79 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

4. att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för olika utgiftsområden enligt vad i motionen anförts.

1995/96:Fi80 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utgiftsområden (avsnitt 4),

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om revalveringen av jordbruksomräkningskursen,

16. att riksdagen beslutar att på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 öka det anvisade anslaget till Fiskevård med 15 000 000 kr utöver vad regeringen föreslår eller således 21 917 000 kr.

1995/96:Fi81 av Marianne Samuelsson m.fl. (mp) vari yrkas

4. att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för samtliga utgiftsområden i enlighet med vad som redovisats i motionen,

42. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statens ansvar för kontroll av livsmedelsprodukter från tredje land,

43. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om miljöstöd till jordbruket,

44. att riksdagen avslår regeringens förslag till besparingar på företagshälsovård och avbytarverksamhet inom jordbruket,

47. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kommunernas kontroll av livsmedelsprodukter från tredje land,

48. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om prioritering av stöd från Europeiska unionen inom lantbruksområdet,

49. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökat anslag till fiskevården,

50. att riksdagen beslutar att tillföra ytterligare 15 miljoner kronor till Fiskevård för budgetåret 1995/96 och att detta finansieras genom ianspråktagande av outnyttjade medel på anslaget B 11 Miljöersättningar inom jordbruket.

1995/96:Fi82 av Alf Svensson m.fl. (kds) vari yrkas

7. att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för de utgiftsområden som angivits i motionen.

1995/96:Fi86 av Peter Weibull Bernström och Ingvar Eriksson (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige bör utnyttja en större del av det i EU framförhandlade miljöstödet,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att medfinansiera anläggandet av våtmarker och skyddszoner genom

användning av EU:s miljöstödsmedel så att det av riksdagen uppställda miljömålet att halvera kväveutsläpp till havet uppnås.

1995/96:JoU6y

1995/96:Fi91 av Ingvar Eriksson och Peter Weibull Bernström (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att revalveringskompensationen till jordbruket skall ske proportionellt till uppkommen revalveringsförlust inom respektive sektor,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att samråd med respektive sektor bör ske innan fördelning av kompensationsbeloppen sker.

Utskottet

Utgiftsområden

Propositionen

Allmän miljö- och naturvård (utgiftsområde 20)

Enligt propositionen omfattar utgiftsområdet frågor rörande biologisk mångfald och naturvård, vatten- och luftvård, avfallsfrågor, bilavgasfrågor, miljöskydd, miljöforskning, avfallsforskning, kemikaliekontroll, strålskydd och säkerhetsfrågor kopplade till kärnkraften samt internationellt miljösamarbete. Utgiftsområdet omfattar vidare utgifter för Statens naturvårdsverk, Koncessionsnämnden för miljöskydd, Kemikalieinspektionen, Statens strålskyddsinstitut och Statens kärnkraftinspektion. De totala utgifterna för utgiftsområdet uppgår 1996 till ca 1,4 miljarder kronor, varav ca 1,2 miljarder kronor för miljövård och 0,2 miljarder kronor för strålskydd och kärnsäkerhet.

För år 1996 har riksdagen beslutat om besparingar inom utgiftsområdet om sammanlagt 232 miljoner kronor. Riksdagens beslut innebär vidare att därutöver skall 20 miljoner kronor sparas fr.o.m. år 1997 och ytterligare 127 miljoner kronor fr.o.m. år 1998. Regeringen har vid sin beräkning av den ekonomiska ramen utgått från att ytterligare besparingar utöver de tidigare beslutade görs inom utgiftsområdet. Dessa besparingar uppgår till 50 miljoner kronor år 1998. Vidare bortfaller fr.o.m. 1999 resterande medel från energiskatteöverenskommelsen, 58 miljoner kronor. Ambitionen är att vissa besparingar skall kunna kompenseras genom medel från Stiftelsen för strategisk miljöforskning (MISTRA).

Målet med miljöpolitiken är att skydda människors hälsa, bevara den biologiska mångfalden, främja en långsiktigt god hushållning med naturresurser samt skydda natur- och kulturlandskap. Regeringen har som ambition att Sverige skall bli ledande i Europa med att systematiskt bygga ett ekologiskt hållbart samhälle. En inriktning är att utveckla Östersjön till att bli en symbol för en framgångsrik miljöpolitik. Prioriterade områden i regeringens miljöarbete är: ett grönare näringsliv (inkl. kretslopp/avfall, kemikalier och trafik), Östersjön/Östeuropa, naturvård och miljöpolitiska styrmedel.

Insatserna för ett mer miljöanpassat näringsliv bör fortsätta. Företagens miljöanpassning kan bidra till ökad tillväxt och sysselsättning. En viktig uppgift är att

driva på miljöarbetet inom olika sektorer. Sektorsansvaret för miljöfrågorna måste öka.

Förslag om en miljöbalk avses lämnas till riksdagen våren 1997 med ikraftträdande den 1 januari 1998. Förslaget syftar till en samordnad och skärpt miljölagstiftning och kan leda till ändringar i miljövårdens organisation. Regeringen avser att förelägga riksdagen förslag till bl.a. nya och omarbetade miljömål i en samlad miljöproposition våren 1998.

Regeringen bedömer att verksamheten kan genomföras inom den ram som regeringen beräknar för utgiftsområdet. Ramen uppgår för år 1997 till 1 300 miljoner kronor, för år 1998 till 1 144 miljoner kronor och för år 1999 till 1 109 miljoner kronor.

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23)

Enligt propositionen omfattar utgiftsområdet utgifter inom ramen för EG:s gemensamma jordbrukspolitik, den gemensamma fiskepolitiken samt nationellt beslutade åtgärder inom dessa näringar. Vidare redovisas utgifter för växtskydd, djurskydd och djurhälsovård samt livsmedelskontroll. Utgiftsområdet innefattar också anslag till högre utbildning och forskning som rör vård och utnyttjande av biologiska naturresurser. Vidare ingår anslag till Skogsvårdsorganisationen, skogsbruk och rennäringen. De totala utgifterna för utgiftsområdet uppgår år 1996 till 10,8 miljarder kronor.

Den dominerande delen av utgifterna är förknippade med EG:s gemensamma jordbrukspolitik. Mer än hälften av utgifterna är en följd av obligatoriska åtgärder som i sin helhet finansieras från EG:s gemensamma budget (EG:s jordbruksfonds garantisektion). Även de av EG delfinansierade stöd- och ersättningssystemen, bl.a. miljöersättningar och stöd till s.k. mindre gynnade områden, utgör en väsentlig andel av utgiftsområdet.

För de olika strukturprogrammen har femåriga planer fastställts avseende perioden 1995–1999. Av planerna framgår vilka resurser som skall avsättas nationellt respektive från EG:s jordbruksfond. Det gällande femåriga obligatoriska miljöersättningsprogrammet baseras på bidragsbeslut med en femårig giltighetstid. Efter år 1997 kommer samtliga utgifter som härrör från 1990 års omställningsbeslut rörande livsmedelssektorn att ha upphört.

Under de kommande åren kommer utvecklingen inom utgiftsområdet i stort sett helt att styras av utvecklingen av de anslag som har sin utgångspunkt i EG:s regelverk och förändringar av den gemensamma jordbrukspolitiken som kan komma att äga rum. I flera fall är anslagsbelastningen till viss del beroende av den svenska kronans utveckling.

Regeringen har vid beräkningen av den ekonomiska ramen utgått ifrån att nettobesparingar på totalt 216 miljoner kronor skall genomföras inom utgiftsområdet, varav 193 miljoner kronor skall tas ut år 1997. Besparingar kommer bl.a. att ske genom avveckling av stödet till företagshälsovård inom jordbruksområdet och minskade medel för beredskapslagring av livsmedel. Därutöver tillkommer en avveckling av avbytarverksamheten. Verksamheten i glesbygd och jourverksamheten kommer dock att upprätthållas.

Vidare har regeringen vid sin beräkning av ramen för utgiftsområdet tagit hänsyn till ett förväntat ökat återflöde från EG-budgeten, vilket inte påverkar stats-

budgetens saldo men väl belastningen på berörda anslag och därmed utgiftsområdesramen.

Regeringen bedömer att verksamheten kan genomföras inom den ram som regeringen beräknar för utgiftsområdet. Ramen uppgår för år 1997 till 12 537 miljoner kronor, för år 1998 till 12 554 miljoner kronor och för år 1999 till 12 631 miljoner kronor.

Motionerna

Allmän miljö- och naturvård (utgiftsområde 20)

I motion Fi78 (m) yrkas bl.a. att riksdagen beslutar godkänna den preliminära beräkningen för utgiftsområde 20 i enlighet med vad som anförts i motionen. Utgiftsramen för utgiftsområdet bör fastställas till 1 062, 898 respektive 857 miljoner kronor för budgetåren 1997–1999. Motionärerna motsätter sig bl.a. varje försök att sänka ambitionerna beträffande klimatpolitiken. Sänkta anslag för miljöforskning kan ej kompenseras av medel från MISTRA. I stort delar motionärerna regeringens bedömning när det gäller utgiftsramen. Ett utökat miljöprogram för jordbruket (utgiftsområde 23) bör dock kunna få större positiv miljöeffekt samtidigt som medel från EU kan användas för angelägna miljösatningar. Därför föreslås en något lägre utgiftsram (yrkande 5 delvis). Enligt motion Fi80 (v) finns det inte någon möjlighet att bedöma hur utgiftsnivåerna för utgiftsområdet beräknats. Därmed är det inte heller meningsfullt att försöka räkna fram en alternativ utgiftsnivå. Regeringens förslag till preliminär utgiftsnivå avvisas. Enligt motionärerna är föreslagen nivå dessutom otillräcklig. Kalkningen av sjöar måste upprätthållas och bidragen bör utökas. Ytterligare medel för ekologisk omställning behövs. Det bör anslås ytterligare medel för inköp av reservatsmark. Vidare måste ytterligare medel anslås till miljöåtgärder i Östeuropa (yrkande 6 delvis). I motion Fi81 (mp) yrkas bl.a. att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för utgiftsområde 20 i enlighet med vad som redovisats i motionen. Ramen för budgetåren 1997–1999 måste höjas med 800 miljoner kronor för respektive år jämfört med regeringens förslag. Kalkningsverksamheten tillförs 50 miljoner kronor, skydd av urskogar 500 miljoner kronor, skydd av naturområden 200 miljoner kronor och sanering av miljöskadade områden 50 miljoner kronor (yrkande 4 delvis). Även i motion Fi82 (kds) yrkas att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för utgiftsområde 20 som angivits i motionen. Miljösatningarna måste även i fortsättningen prioriteras med bl.a. ytterligare kalkningsinsatser och miljöförbättrande åtgärder. Ytterligare 300 miljoner kronor bör anslås utöver regeringens förslag för respektive budgetår (yrkande 7 delvis).

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23)

I motion Fi78 (m) yrkas bl.a. att riksdagen beslutar godkänna den preliminära beräkningen för utgiftsområde 23 i enlighet med vad som anförts i motionen. Enligt motionärerna har landsbygden fått vidkännas försämringar bl.a. på grund av att regeringen beslutat att inte utnyttja de möjligheter som finns i EU-avtalet fullt ut. Sverige bör ha en högre ambition när det gäller utnyttjandet av EU:s miljöersättningar för jordbruket. Detta skulle bl.a. ge möjlighet till en större areal vallodling. Vidare bör EU:s miljöersättningar utnyttjas för att återskapa

våtmarker. Enligt motionärerna kan utgiftsramen därför fastställas till 12 775, 12 799 respektive 12 883 miljoner kronor för budgetåren 1997–1999 (yrkande 5 delvis). Enligt motion Fi79 (fp) bör riksdagen godkänna den preliminära beräkningen för de olika utgiftsområdena som redovisas i motionen. Detta innebär en successiv nedtrappning av företagsstödet med cirka 10 miljarder kronor (yrkande 4 delvis). Enligt motion Fi80 (v) finns det inte någon möjlighet att bedöma hur utgiftsnivåerna för utgiftsområdet beräknats. Därmed är det inte heller meningsfullt att försöka räkna fram en alternativ utgiftsnivå. Regeringens förslag till preliminär utgiftsnivå avvisas. Enligt motionärerna är föreslagen nivå dessutom otillräcklig. Bl.a. saknas förslag om resurshushållande konventionellt jordbruk. Vidare efterlyses en utredning om kollektiva nyttigheter samt en parlamentarisk arbetsgrupp för analys av EU-medlemskapets miljökonsekvenser för jordbruket. Innan en tillfredsställande lösning på böndernas behov av avbytare har presenterats bör anslaget finnas kvar. Avbytarstödet skall således inte avvecklas. Beträffande miljöprogrammet framhålls att ett generellt stöd till vallodling måste införas. Detta är nödvändigt både av miljöskäl och för bibehållande av mjölk- och köttproduktion i landet. Vidare känner motionärerna viss tveksamhet beträffande om avsatta medel till ekologisk odling kommer att räcka. Dessutom bör ytterligare medel satsas på rådgivning, marknadsföring och forskning (yrkande 6 delvis). I motion Fi81 (mp) yrkas bl.a. att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för utgiftsområde 23 i enlighet med vad som redovisats i motionen. Ramen för budgetåren 1997–1999 måste höjas med 760 miljoner kronor för respektive år jämfört med regeringens förslag (yrkande 4 delvis). Vidare framhålls att 650 miljoner kronor, motsvarande den nationella del av det framförhandlade miljöstödet inom jordbruket som inte utnyttjas (1 400–750 miljoner kronor), bör tillföras den s.k. budgetmarginalen för att kunna användas vid behov (yrkande 43). Regeringens förslag till besparingar på företagshälsovård och avbytarverksamhet inom jordbruket bör avslås (yrkande 44). Även i motion Fi82 (kds) yrkas att riksdagen godkänner den preliminära beräkningen för utgiftsområde 23 som angivits i motionen. Möjligheterna att utnyttja miljöersättningarna i jordbruket bör utnyttjas fullt ut. Ytterligare 400 miljoner kronor bör anslås i detta syfte. Vidare avvisas den föreslagna besparingen på jordbrukets avbyttjänst. Ramen för utgiftsområdet föreslås höjd med totalt 500 miljoner kronor för vart och ett av de tre budgetåren 1997–1999 jämfört med regeringens förslag (yrkande 7 delvis). Enligt motion Fi86 (m) yrkande 1 bör Sverige utnyttja en större andel av det i EU framförhandlade miljöstödet. Enligt yrkande 2 kan anläggandet av våtmarker medfinansieras genom användning av EU:s miljöstödsmedel. Härigenom kan det av riksdagen uppställda miljömålet att halvera kväveutsläppen till havet uppnås.

Utskottets överväganden

Allmän miljö- och naturvård (utgiftsområde 20)

Som framhålls i propositionen är målet med miljöpolitiken att skydda människors hälsa, bevara den biologiska mångfalden, främja en långsiktigt god hushållning med naturresurser samt skydda natur- och kulturlandskap. Utskottet delar även regeringens ambition att Sverige skall bli ledande i Europa med att systematiskt

bygga ett ekologiskt hållbart samhälle. Utskottet har tidigare framhållit att åtgärdsprogrammet för Östersjöns miljö bör åtnjuta hög prioritet. Som regeringen framhåller bör Östersjön kunna utvecklas till att bli en symbol för en framgångsrik miljöpolitik. De områden som regeringen anger som prioriterade i det fortsatta miljöarbetet avviker inte på något avgörande sätt från vad riksdagen tidigare ställt sig bakom när det gäller riktlinjerna för miljöpolitiken. Insatserna för ett mer miljöanpassat näringsliv bör fortsätta, och i likhet med regeringen anser utskottet att sektorsansvaret för miljöfrågorna måste öka.

Som regeringen redovisat har riksdagen tidigare, med utgångspunkt i behovet av kraftfulla besparingsinsatser, beslutat om besparingar inom utgiftsområdet. Riksdagen har därvid varit medveten om att sådana åtgärder i vissa fall måste medföra en hårdhänt omprioritering mellan olika anslag. Flera i och för sig mycket angelägna ändamål kommer att drabbas. Regeringen har nu vid beräkningen av den ekonomiska ramen utgått från att ytterligare besparingar utöver tidigare beslutade görs inom utgiftsområdet. Med anledning härav vill utskottet framhålla att prövningen av den föreslagna ramen för utgiftsområdet inte innebär något slutgiltigt ställningstagande till inriktningen av aviserade besparingsåtgärder. En sådan prövning får ske i samband med regeringens budgetförslag under hösten 1996.

Med det anförda ansluter sig utskottet till regeringens bedömning att verksamheten kan genomföras inom den ram som regeringen beräknar för utgiftsområdet. Utskottet tillstyrker regeringens förslag. Motionerna Fi78 yrkande 5 delvis, Fi80 yrkande 6 delvis, Fi81 yrkande 4 delvis och Fi82 yrkande 7 delvis avstyrks.

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23)

Som framhålls i propositionen är den dominerande delen av utgifterna förknippad med EG:s gemensamma jordbrukspolitik. Mer än hälften av utgifterna är en följd av obligatoriska åtgärder som i sin helhet finansieras från EG:s gemensamma budget (EG:s jordbruksfonds garantisektion). Även de av EG delfinansierade stöd- och ersättningssystemen, bl.a. miljöersättningar och stöd till s.k. mindre gynnade områden, utgör en väsentlig andel av utgiftsområdet. Utvecklingen inom utgiftsområdet kommer i stort sett helt att styras av utvecklingen av de anslag som har sin utgångspunkt i EG:s regelverk och eventuella förändringar av den gemensamma jordbrukspolitik som kan komma att äga rum. I flera fall är anslagsbelastningen till viss del beroende av den svenska kronans utveckling. Regeringen har vid beräkningen av den ekonomiska ramen utgått från att netto-besparingar på totalt 216 miljoner kronor skall genomföras inom utgiftsområdet, varav 193 miljoner kronor skall tas ut år 1997.

Utskottet delar regeringens bedömning att verksamheten kan genomföras inom den ram som beräknas för utgiftsområdet och tillstyrker regeringens förslag i denna del. Utöver av riksdagen tidigare beslutade besparingar innebär detta en ytterligare utgiftsminskning inom utgiftsområdet på 170 miljoner kronor. Utskottet anser sig oförhindrat att i samband med behandlingen av regeringens kommande budgetförslag senare i år pröva fördelningen på de olika anslagen inom ramen för utgiftsområdet. Det innebär att utskottet får möjlighet att göra en mer ingående bedömning av de synpunkter som framförs i motionerna angående olika utgiftsändamål. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi78 yrkande 5

delvis, Fi79 yrkande 4 delvis, Fi80 yrkande 6 delvis, Fi81 yrkandena 4 delvis, 43 och 44, Fi82 yrkande 7 delvis och Fi86 yrkande 1.

1995/96:JoU6y

Utskottet har vid flera tillfällen under detta riksmöte behandlat frågor om stöd till anläggning av våtmarker (se t.ex. 1995/96:JoU9 och 17). Därvid har framhållits bl.a. att Jordbruksverket och Naturvårdsverket i februari 1996 fått i uppdrag av regeringen att göra en samlad utvärdering av miljöprogrammet. Utskottet ser ingen anledning att gå närmare in på dessa frågor i detta sammanhang och avstyrker motion Fi86 yrkande 2.

Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96, Jordbruksdepartementet (nionde huvudtiteln)

Propositionen

Statens jordbruksverk (B 1)

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 244 500 000 kr.

Med anledning av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen (EU) måste Sverige i enlighet med EG:s bestämmelser upprätta gränskontrollstationer mot tredje land. Vid dessa skall alla levande djur och djurprodukter som importeras till gemenskapen kontrolleras. Statens jordbruksverk (SJV) har det övergripande myndighetsansvaret för införselfrågor avseende levande djur och djurprodukter enligt förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m. SJV förordnar officiell veterinär på vissa platser med särskild befogenhet som gränskontrollveterinär. Hur en gränskontrollstation skall se ut och hur kontrollerna skall utföras är strikt reglerat i EG:s regelverk.

I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:251) om gränskontrollveterinärer samt om införselorter m.m. anges via vilka orter införsel får ske av djur och djurprodukter från land utanför EU. Genom en ändring i föreskrifterna (SJVFS 1995:190) upphörde möjligheten att föra in levande djur via Stockholms hamn den 18 december 1995. Via Stockholms hamn får därefter endast införsel av djurprodukter ske.

I skrivelse den 12 december 1995 till kommuner som har internationell hamn eller flygplats har SJV meddelat att verket kommer att besluta om en begränsning av antalet gränskontrollstationer. Gränsen mot Norge undantas tills vidare. De gränskontrollstationer som SJV i skrivelsen i första hand åsyftar är Arlanda flygplats (djur och djurprodukter), Göteborgs hamn (djur och djurprodukter), Stockholms hamn (djurprodukter) och Ystads hamn (djurprodukter). SJV anger att det finns möjlighet att inrätta ytterligare gränskontrollstationer utöver dessa under förutsättning att kommuner eller företag tar ansvar för finansieringen av uppbyggnad och drift av dem. Driften skall i huvudsak finansieras via avgifter från importörerna.

Regeringen föreslår att ett engångsbelopp på 2 miljoner kronor tillförs ramanslaget *Statens jordbruksverk* för att användas för bidrag till täckande av investeringskostnader för gränskontrollstationer. Finansiering sker genom att prisregleringsmedel, som redovisas under anslaget, inlevereras till inkomsttitel på statsbudgeten.

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år. Europeiska unionens råd antog den 18 december 1995 en förordning om kompensation för märkbara sänkningar av jordbruksomräkningskurserna före den 1 juli 1996 (förordning nr 2990/95, EGT nr L312/7). Denna föreskriver att Sverige, i det fall en sådan sänkning av kursen sker, får bevilja stöd till jordbruket under tre på varandra följande tolv månadersperioder med början efter den månad då kursen revalverades. Beloppet för den andra och den tredje perioden skall minskas med en tredjedel av det belopp som ges under den första perioden. Stödet får inte inriktas på en viss produktion.

Den svenska kronans jordbruksomräkningskurs gentemot ecun revalverades den 11 januari 1996 med 3,3 %. Det innebär att EG:s förordning nu är tillämplig för Sverige. Det kompensationsbelopp som utgår från EG-budgeten har fastställts till 86,5 miljoner kronor för 1996. Nästa år utgår följaktligen två tredjedelar av detta belopp, 57,67 miljoner och år 1998 en tredjedel, 28,83 miljoner, dvs. totalt 173 miljoner kronor.

Förordningen föreskriver att man i detta fall får använda medlen antingen till kollektiva åtgärder av allmänt intresse för jordbruket, t.ex. forskning, eller till andra av EG-kommissionen redan godkända nationella stöd. Ytterligare ett krav är att stödet inte får ersätta nationella utgifter, den s.k. additionalitetsprincipen. Åtgärderna skall således till sin art eller storlek utgöra ett komplement till åtgärder som Sverige skulle ha vidtagit om detta stöd inte beviljats. De får inte heller åtnjuta annat stöd från gemenskapen. Om stödet per jordbruksföretag i genomsnitt underskrider 400 ecu (motsvarar drygt 3 500 kr), får man avstå från att fördela stödet direkt till företagen. Det stöd Sverige får ge ligger långt under denna gräns. Det genomsnittliga stödbeloppet är så litet, ca 1 000 kr, att kostnaden för att fördela det på företagsnivå skulle bli orimligt stor i förhållande till stödets storlek. Stödet kommer därför inte att fördelas till jordbruksföretagen. Fördelningen av stödet till olika ändamål skall godkännas av kommissionen innan utbetalning får ske. Ansökan skall lämnas före den 31 december 1996. Därefter har kommissionen två månader till sitt förfogande att behandla ärendet och ge sitt utlåtande.

Regeringen avser att utforma detaljplanerna för stödet och sedan i enlighet med EG:s regelverk underställa dessa kommissionen för godkännande. Regeringen har för avsikt att i detta sammanhang prioritera forskning och utveckling inom jordbrukssektorn samt marknadsfrämjande åtgärder för jordbruksprodukter. Därutöver kan vissa andra kollektiva ändamål, såsom kartor för skiftesidentifiering samt verksamheten med s.k. maskinringar, bli aktuella. Samtliga dessa ändamål kan komma i fråga endast under förutsättning att de kan utformas så att de stämmer överens med de krav som ställs i EG:s regelverk.

På den svenska statsbudgeten tas anslag upp motsvarande de belopp som Sverige erhåller från EG-budgeten. För utbetalning av stödet krävs därför att ett särskilt anslag på den svenska statsbudgeten anvisas. Regeringen föreslår att ett reservationsanslag *Från EG-budgeten finansierad kompensation för revalvering av jordbruksomräkningskursen* på 173 000 000 kr tas upp på statsbudgeten för detta ändamål.

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande budgetår. I statsbudgeten för innevarande budgetår finns uppfört ett reservationsanslag på 5 418 000 kr för Bidrag till fiskevård och ett förslagsanslag på 1 500 000 kr för Ersättning för intrång i enskild fiskerätt m.m.

Regeringen föreslår nu att vissa statliga insatser för fiskevården även i fortsättningen skall finansieras över statsbudgeten. Medlen bör användas för att uppdatera och färdigbehandla ansökningar om bidrag till förrättningskostnader för fiskevårdsområden som inkommit före den 1 september 1990, men även för bidrag till att i övrigt bilda eller omarrondera fiskevårdsområden.

Fisketillsyn längs kusterna och i de stora sjöarna är sådan verksamhet som ingår i den allmänna fiskevården och bör få stöd. I fiskevården ingår också åtgärder för biotop- och fiskevård såsom utsättningar av angelägna arter och insatser för att bevara hotade fiskarter. Länsstyrelserna har en viktig roll i bildande och ombildande av fiskevårdsområden samt för att tillse att en fisketillsyn i form av fisketillsyningsmän upprätthålls. Beslut om bidrag för dessa ändamål bör därför även fortsättningsvis fattas av länsstyrelserna.

Ett ramanslag till *Fiskevård* bör tas upp på statsbudgeten med 6 917 000 kr. Finansiering sker genom att anslagen Bidrag till fiskevård och Ersättning för intrång i enskild fiskerätt m.m., som står till regeringens disposition, inte kommer att tas i anspråk under budgetåret 1995/96.

Motionerna

Statens jordbruksverk (B 1)

Enligt motion Fi81 (mp) har kommunerna till uppgift att utföra kontroll av livsmedelsprodukter från tredje land. Som framgår av propositionen anser Jordbruksverket att det finns möjlighet att inrätta ytterligare gränskontrollstationer utöver de av verket förordade. Detta kan ske under förutsättning att kommuner eller företag får ansvar för finansieringen. Enligt motionärerna saknar kommunerna i dag resurser för arbetet med kontroll av livsmedelsprodukter från tredje land. Det är i första hand staten som har ett ansvar för att denna verksamhet upprätthålls (yrkandena 42 och 47).

Från EG-budgeten finansierad kompensation för revalvering av jordbruksomräkningskursen (B 17)

Enligt motion Fi80 (v) yrkande 15 kan regeringens förslag när det gäller användningen av den från EG-budgeten finansierade kompensationen för revalvering av jordbruksomräkningskursen accepteras till den del medlen används till forskning och om den ekologiska forskningen därvid prioriteras. Förslaget i övrigt bör avslås. Även i motion Fi81 (mp) yrkande 48 föreslås att medlen framför allt skall avsättas till forskning och utveckling inom jordbrukssektorn. Det ekologiska lantbruket skall prioriteras och stödet till marknadsfrämjande åtgärder avseende ekologiskt odlade produkter förstärkas. Regeringens förslag i övrigt bör avslås. Enligt motion Fi91 (m) skall revalveringskompensationen till jordbruket ske proportionellt till uppkommen revalveringsförlust inom respektive sektor (yr-

kande 1). Innan fördelning av kompensationsbeloppet sker bör man samråda med respektive sektor (yrkande 2).

1995/96:JoU6y

Fiskevård (C 7)

I motion Fi80 (v) yrkas att det anvisade anslaget för budgetåret 1995/96 ökas med 15 000 000 kr utöver regeringens förslag. Ett ramanslag till fiskevård bör således tas upp på statsbudgeten med 21 917 000 kr (yrkande 16). Enligt motion Fi81 (mp) bör anslaget till fiskevård ökas. Behovet av fiskevård kvarstår i landet. Motionärerna förutsätter därför att regeringen återkommer med förslag till allmän fiskevårdsavgift (yrkande 49). Vidare bör ytterligare 15 000 000 kr tillföras fiskevården för budgetåret 1995/96. Detta skall finansieras genom ianspråktagande av outnyttjade medel på anslaget B 11 Miljöersättningar inom jordbruket. Härigenom klaras den biotopvård, de inventeringar och de åtgärdsplaner för vatten som i dag inte innefattas av fiskevårdsområden (yrkande 50).

Utskottets överväganden

Statens jordbruksverk (B 1)

Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag. Som framgår av propositionen skall ifrågavarande engångsbelopp på 2 miljoner kronor användas för bidrag till täckande av investeringskostnader för gränskontrollstationer. Engångsbeloppet skall avse investeringar i kommunikationsutrustning mellan gränskontrollerna och berörda myndigheter.

Utskottet har ingen annan uppfattning än den som redovisas i motion Fi81 när det gäller statens ansvar för att upprätthålla gränskontrollen beträffande alla levande djur och djurprodukter som importeras till gemenskapen. Som framgår av propositionen pågår sådana organisatoriska förändringar som innebär att Sverige skall kunna uppfylla EG:s bestämmelser på detta område. Att det sedan finns möjlighet att inrätta ytterligare gränskontrollstationer utöver de av Jordbruksverket förordade, under förutsättning att kommuner eller företag tar ansvar för finansieringen av uppbyggnad och drift av dem, påverkar inte detta ansvar. Som framgår av propositionen skall driften dessutom i huvudsak finansieras via avgifter från importörerna. Med det anförda avstyrker utskottet motion Fi81 yrkandena 42 och 47.

Från EG-budgeten finansierad kompensation för revalvering av jordbruksomräkningskursen (B 17)

Som framgår av propositionen föreskriver EG:s bestämmelser på detta område att man använder medlen antingen till kollektiva åtgärder av allmänt intresse för jordbruket eller till andra av EG-kommissionen redan godkända nationella stöd. Ytterligare ett krav är att stödet inte får ersätta nationella utgifter. Åtgärderna skall således till sin art eller storlek utgöra ett komplement till åtgärder som Sverige skulle ha vidtagit om detta stöd inte beviljats. Åtgärderna får inte heller åtnjuta annat stöd från gemenskapen.

Utskottet delar regeringens åsikt att tillgängliga medel bör fördelas kollektivt eftersom summan inte är tillräckligt stor för att kunna fördelas på de enskilda företagen. Det ligger i sakens natur att det då kan uppstå vissa svårigheter att åstadkomma en från alla synpunkter rättvis fördelning. Utskottet gör också samma bedömning som regeringen att den bästa fördelningen man kan göra när det gäller jordbruket kollektivt är att prioritera forskning och utveckling inom jordbrukssektorn samt marknadsfrämjande åtgärder för jordbruksprodukter. Enligt utskottets mening är det naturligt att i detta sammanhang särskilt uppmärksamma den ekologiska odlingen. Vidare bör vissa andra kollektiva åtgärder med anknytning till jordbrukssektorn kunna komma i fråga. Utskottet förutsätter att regeringen i samband med utformandet av detaljplanerna för stödet samråder med näringen för att på bästa sätt tillgodose berättigade önskemål om kollektiva åtgärder av allmänt intresse som kommer de olika sektorerna inom jordbruksnäringen till del. Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag. Utskottet avstyrker motionerna Fi80 yrkande 15, Fi81 yrkande 48 och Fi91 yrkandena 1 och 2 i den mån de inte tillgodoses med det anförda.

Fiskevård (C 7)

I samband med att regeringen i november 1995 återkallade proposition 1994/95:231 Allmän fiskevårdsavgift m.m. förklarade regeringen sin avsikt att återkomma med ett nytt förslag till finansiering av angelägna fiskevårdsavgifter (Regeringens skrivelse 1995/96:114). Regeringen har nu lämnat ett sådant förslag till finansiering över statsbudgeten.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till finansiering av fiskevården. Enligt utskottets mening bör dock riksdagens tidigare beslut avseende anslagen *Bidrag till fiskevård (C 5)* och *Ersättning för intrång i enskild fiskerätt m.m. (C 6)* upphävas samtidigt som medel anslås under det nya anslaget *Fiskevård*. I detta sammanhang bör uppmärksammas att regeringen under anslaget C 6 till regeringens disposition avsatt 1 499 000 kr och till ersättning för intrång i enskild fiskerätt 1 000 kr. Med anledning härav föreslår utskottet att riksdagen med ändring av tidigare beslut (prop. 1994/95:150, JoU24, rskr. 422) på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 dels till *Fiskevård* anvisar ett ramanslag på 6 917 000 kr, dels till *Ersättning för intrång i enskild fiskerätt* anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi80 yrkande 16 och Fi81 yrkandena 49 och 50.

Stockholm den 10 maj 1996

På jordbruksutskottets vägnar

Lennart Daléus

I beslutet har deltagit: Lennart Daléus (c), Sinikka Bohlin (s), Inge Carlsson (s), Göte Jonsson (m), Leif Marklund (s), Ingemar Josefsson (s), Carl G Nilsson (m), Eva Björne (m), Gudrun Lindvall (mp), Lennart Brunander (c), Michael Hagberg (s), Berndt Sköldestig (s), Peter Weibull Bernström (m), Sverre Palm (s), Lennart Fremling (fp) och Hanna Zetterberg (v).

1. Utgiftsområden m.m.

Göte Jonsson, Carl G Nilsson, Eva Björne och Peter Weibull Bernström (alla m) anser *dels* att den del av utskottets överväganden under rubriken *Allmän miljö- och naturvård (utgiftsområde 20)* som börjar med "Som regeringen" och slutar med "delvis avstyrks" bort ha följande lydelse:

Regeringen är på väg att sänka de miljöpolitiska ambitionerna rejält när det gäller klimatpolitiken. Den energipolitik regeringen för kan på intet sätt kombineras med en ansvarsfull klimatpolitik. Utskottet motsätter sig varje försök att sänka ambitionerna på detta område.

Enligt utskottets mening har det miljöpolitiska arbetet stannat upp efter regeringsskiftet hösten 1994. Ett exempel är förslaget till ny miljöbalk som drogs tillbaka. Därmed stoppades även viktiga skärpningar av miljöreglerna och nya inslag i miljölagstiftningen. Ett annat exempel är tendenserna till detaljreglering på flera områden samt misstron mot att enskilda människor och företag själva kan finna lösningar på miljöproblemen. Regeringen har dåligt uppmärksammat att det bland företagen i dag finns ett utbrett miljöintresse och att allt fler företag använder miljöhänsyn som ett konkurrensmedel. Inte heller delar utskottet regeringens bedömning att sänkningar av anslagen för miljöforskning kan kompenseras av medel från stiftelsen MISTRA, eftersom inriktningen på de olika forskningssatsningarna inte stämmer överens. Utskottet delar bedömningen i stort när det gäller utgiftsramen. Utskottet anser dock att de positiva miljöeffekterna blir större om vissa medel används för att medfinansiera EU:s miljöprogram för jordbruket inom utgiftsområde 23. Därigenom kan Sverige få tillbaka medel från EU som kan användas för angelägna miljöinsatser. Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi78 yrkande 5 delvis och föreslår därmed en något lägre utgiftsram än regeringen, nämligen 1 062, 898 respektive 857 miljoner kronor för budgetåren 1997–1999. Motionerna Fi80 yrkande 6 delvis, Fi81 yrkande 4 delvis och Fi82 yrkande 7 delvis avstyrks.

dels att den del av utskottets överväganden under rubriken *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23)* som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Landsbygden och de näringar som är viktiga för landsbygdens livskraft har på grund av den rådande politiken fått vidkännas försämringar. Till stor del beror detta på skattehöjningar och återinförda regleringar men också på regeringens beslut att inte fullt ut utnyttja de möjligheter som finns i EU-avtalet. Enligt utskottets mening bör Sverige ha en högre ambition när det gäller utnyttjandet av EU:s miljöersättningar för jordbruket. Det skulle bl. a. ge möjlighet till en större areal vallodling, med de positiva miljöeffekter som följer därav. Sverige måste vara pådrivande när det gäller reformeringen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Med det anförda ansluter sig utskottet till vad som anförts i motionerna Fi78 yrkande 5 delvis samt Fi86 yrkande 1 och föreslår därmed en något högre utgiftsram än regeringen, nämligen 12 775, 12 799 respektive 12 883 miljoner kronor för budgetåren 1997–1999. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi79

dels att den del av utskottets överväganden under rubriken *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23)* som börjar med "Utskottet har" och slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Inom ramen för vad regeringen ansett att Sverige bör utnyttja av EU:s miljöstöd har enligt vad utskottet erfarit ca 20 miljoner kronor av totalt ca 1 500 miljoner kronor avsatts för anläggande av våtmarker. Endast en mindre del av dessa medel för våtmarker är destinerade till Skåne. Av de medel för miljöstöd i jordbruket som Sverige har förhandlat sig till i EU om totalt ca 3 000 miljoner kronor utnyttjas endast hälften. Detta medför att man inte kan genomföra de angelägna insatser som krävs för att uppnå det kvävereduktionsmål som satts upp och som skulle varit genomfört redan för drygt ett år sedan. Bl.a. för att underlätta finansieringen av våtmarker och skyddszoner bör Sverige ta hem hela det med EU framförhandlade miljöstödet. Vad utskottet anfört med anledning av motion Fi86 yrkande 2 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att den del av utskottets överväganden under rubriken *Från EG-budgeten finansierad kompensation för revalvering av jordbruksomräkningskursen (B 17)* som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "det anförda" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker regeringens förslag beträffande inrättandet av det särskilda anslaget. När det gäller fördelningen av kompensationsmedlen vill utskottet anför följande. Enligt propositionen avser regeringen att utforma detaljplanerna för kompensationen i enlighet med EG:s regelverk. Regeringen kommer att prioritera forskning och utveckling inom jordbrukssektorn samt marknadsfrämjande åtgärder för jordbruksprodukter. Man nämner också vissa andra kollektiva ändamål såsom kartor för skiftesidentifiering och verksamheter med s.k. maskinringar. Utskottet utgår från att denna kollektiva fördelning återspeglar den proportionella förlusten för respektive sektor som av EU bedömts drabbats väsentligt av revalveringen. Beloppen bör som regeringen föreslår sedan användas för forskning, utveckling och marknadsföring. Utskottet utgår även från att beloppen inte ersätter annan statlig finansiering. Vidare är det rimligt att regeringen i samband med utformandet av de mer detaljerade planerna för fördelningen av revalveringskompensationen tar initiativ till samråd med respektive sektor. Vad utskottet anfört med anledning av motion Fi91 yrkandena 1 och 2 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Motionerna Fi80 yrkande 15 och Fi81 yrkande 48 avstyrks.

2. Utgiftsområden m.m.

Lennart Fremling (fp) anser att den del av utskottets överväganden under rubriken *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23)* som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening bör huvuddelen av finansieringen för att minska den s.k. offentliga utgiftskvoten hämtas från minskade företagssubventioner bl.a. inom jordbruksstödet. Med det anförda ansluter sig utskottet till vad som anförts i motion Fi79 yrkande 4 delvis och föreslår att ramen för utgiftsområdet sänks med

1 miljard kronor för vart och ett av de tre budgetåren 1997–1999 jämfört med regeringens förslag. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi78 yrkande 5 delvis, Fi80 yrkande 6 delvis, Fi81 yrkandena 4 delvis, 43 och 44, Fi82 yrkande 7 delvis och Fi86 yrkande 1.

3. Utgiftsområden m.m.

Hanna Zetterberg (v) anser *dels* att den del av utskottets överväganden under rubriken *Allmän miljö- och naturvård (utgiftsområde 20)* som börjar med "Som regeringen" och slutar med "delvis avstyrks" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening finns det inte någon möjlighet att bedöma hur utgiftsnivåerna inom respektive utgiftsområde räknats fram. Därmed är det inte heller meningsfullt att försöka räkna fram några alternativa utgiftsnivåer. Utskottet avvisar därför regeringens förslag till preliminär utgiftsnivå inom detta utgiftsområde. Utskottet gör vidare den bedömningen att regeringens preliminära utgiftsnivå inom utgiftsområdet är otillräcklig. Det blir aktuellt att återkomma med förslag till utgiftsnivå för bl.a. detta utgiftsområde i samband med budgetpropositionen till hösten.

En enig skogs- och markexpertis samt många naturvårdare anser att kalkningen måste upprätthållas om inte tusentals sjöar och markområden skall få ännu allvarligare försurningsskador. Utskottet anser därför att bidragen till kalkningen av sjöar bör utökas.

Tidigare har ett projekt för ekologisk omställning inrättats. 100 miljoner kronor anslogs för att i princip fördelas ut under år 1995. Samtidigt beslutades att en utvärdering och uppföljning skulle genomföras. Härvid skall man särskilt uppmärksamma frågan om teknikspridnings- och sysselsättningseffekter. De 100 miljonerna är slut samtidigt som man fått in ansökningar för projekt på inte mindre än 4 miljarder kronor.

Det finns endast små spår kvar av naturmark i Sverige. Detta gäller speciellt i södra delen av landet. Det finns ett stort ackumulerat behov av att snabbt skydda de sista skyddsvärda områdena genom olika former av reservatbildning. Det bör därför anslås ytterligare medel för inköp av reservatmark.

Behoven av investeringar för att komma till rätta med miljöproblemen i Östeuropa är gigantiska. Inte minst i Östersjöområdet är detta uppenbart. Sverige har med sina kunskaper och produkter inom reningsteknik, juridik, miljösanering etc. ett gyllene tillfälle att bidra till Östeuropas uppbyggnad. Utskottet anser att ytterligare medel måste anslås för miljöåtgärder i Östeuropa.

Med det anförda avstyrker utskottet regeringens förslag. Vad utskottet anfört med anledning av motion Fi80 yrkande 6 delvis bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Motionerna Fi78 yrkande 5 delvis, Fi81 yrkande 4 delvis och Fi82 yrkande 7 delvis avstyrks.

dels att den del av utskottets överväganden under rubriken *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23)* som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Som utskottet anfört ovan finns det inte någon möjlighet att bedöma hur utgiftsnivåerna under respektive utgiftsområde räknats fram. Därmed är det inte heller meningsfullt att försöka räkna fram några alternativa utgiftsnivåer. Utskot-

tet avvisar därför även regeringens förslag till preliminär utgiftsnivå inom detta utgiftsområde. Vidare kan konstateras att regeringens preliminära utgiftsnivå är otillräcklig. Det blir aktuellt att återkomma med förslag till bl.a. utgiftsnivå för detta utgiftsområde i samband med budgetpropositionen till hösten.

Utskottet kan inte acceptera en besparing på utgiftsområdet på 170 miljoner kronor för vart och ett av budgetåren 1997–99. Av den med EU framförhandlade ramen tas ungefär hälften till vara i 1995 års budget. Riksdagen har tidigare beslutat att totalramen skall kunna utnyttjas utifrån en samlad bedömning av samhällsekonomi och miljöbehov. I samband därmed anmodades regeringen att återkomma med förslag till åtgärder för ett resurshushållande konventionellt jordbruk. Vidare skulle s.k. kollektiva nyttigheter i jordbruket utredas och en parlamentarisk arbetsgrupp tillsättas för att utvärdera och följa upp medlemskapets miljökonsekvenser för jordbruket. Inget av detta har gjorts.

Utskottet avvisar regeringens förslag att stödet till avbytartjänsten skall avvecklas från den 1 januari 1997. Stödet till avbytarverksamheten genererar arbetstillfällen på landsbygden, och en avveckling fr.o.m. nästa budgetår kommer att öka arbetslösheten. Innan en tillfredsställande lösning på böndernas behov av avbytare har presenterats bör anslaget finnas kvar.

Trots att relativt kort tid gått sedan miljöprogrammet började införas i jordbruket kan man se negativa konsekvenser som omgående måste åtgärdas. Ett generellt stöd till vallodling är nödvändigt både av miljöskäl och för att behålla en tillräckligt stor mjölk- och köttproduktion i landet. Det är spannmålssektorn som har kunnat tillgodogöra sig de stora fördelarna med EU-medlemskapet i relation till mjölk- och köttproduktionen. När det gäller den ekologiska odlingen har riksdagen som mål fastställt att 10 % av jordbruksproduktionen skall bedrivas ekologiskt år 2000. Det är tveksamt om de medel som finns avsatta för detta ändamål kommer att räcka när arealerna ökar. Dessutom behöver ytterligare medel satsas på rådgivning, marknadsföring och forskning.

Med det anförda avstyrker utskottet regeringens förslag. Vad utskottet anfört med anledning av motion Fi80 yrkande 6 delvis bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Motionerna Fi78 yrkande 5 delvis, Fi79 yrkande 4 delvis, Fi81 yrkandena 4 delvis, 43 och 44, Fi82 yrkande 7 delvis och Fi86 yrkande 1 avstyrks.

dels att den del av utskottets överväganden under rubriken Från EG-budgeten finansierad kompensation för revalvering av jordbruksomräkningskursen (B 17) som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "det anförda" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker regeringens förslag beträffande inrättandet av det särskilda anslaget. När det gäller fördelningen föreslår regeringen att medlen används till forskning och utveckling inom jordbrukssektorn, marknadsfrämjande åtgärder för jordbruksprodukter, kartor för skiftesidentifiering samt verksamhet med s.k. maskinringar. Enligt utskottets mening bör ifrågavarande medel användas till forskning och då med tyngdpunkt på den ekologiska forskningen.

Vad utskottet anfört med anledning av motion Fi80 yrkande 15 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Motionerna Fi81 yrkande 48 och Fi91 yrkandena 1 och 2 avstyrks.

dels att den del av utskottets överväganden under rubriken *Fiskevård (C 7)* som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "och 50" bort ha följande lydelse:

Utskottet beklagar att regeringen inte aviserar några ytterligare medel till fiskevården. För innevarande budgetår föreslår utskottet att 15 miljoner kronor tillförs anslaget. Enligt utskottets mening bör dock riksdagens tidigare beslut avseende anslagen *Bidrag till fiskevård (C 5)* och *Ersättning för intrång i enskild fiskerätt m.m. (C 6)* upphävas samtidigt som medel anslås under det nya anslaget *Fiskevård*. I detta sammanhang bör uppmärksammas att regeringen under anslaget C 6 till regeringens disposition avsatt 1 499 000 kr och till ersättning för intrång i enskild fiskerätt 1 000 kr. Utskottet föreslår således med anledning av regeringens förslag och motion Fi80 yrkande 16 att riksdagen med ändring av tidigare beslut (prop. 1994/95:150, JoU24, rskr. 422) på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 dels till *Fiskevård* anvisar ett ramanslag på 21 917 000 kr, dels till *Ersättning för intrång i enskild fiskerätt* anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.

Enligt utskottets bedömning är syftet med motion Fi81 yrkandena 49 och 50 med det anförda i allt väsentligt tillgodosett. Yrkandena påkallar således ingen ytterligare riksdagens åtgärd

4. Utgiftsområden m.m.

Gudrun Lindvall (mp) anser dels att den del av utskottets överväganden under rubriken *Allmän miljö- och naturvård (utgiftsområde 20)* som börjar med "Som regeringen" och slutar med "delvis avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det nödvändigt att öka anslagen inom följande områden. Kalkningen av försurade områden och vattendrag är en verksamhet, som garanterar att biologiskt liv kan finnas kvar och att farliga metaller inte lakas ut ur mark och sjöars sediment. Eftersom försurningsskadorna inte minskar i landet är det viktigt att kalkningsverksamheten ökar. För ändamålet bör ramen tillföras 50 miljoner kronor.

För att säkerställa 5 % av skogen nedanför skogsodlingsgränsen bör ramen ökas med ytterligare 500 miljoner kronor. I dessa urskogar finns många av de hotade arter som i dag finns på Artdatabankens hotlistor. Många områden med sådana arter hotas dessutom av avverkning.

Regeringen har lämnat förslag till vilka områden som skall vara Sveriges bidrag till det sammanhängande nätverket av skyddade områden i Europa (Natura 2000). Utskottet kan nu konstatera att det inte blivit något sammanhängande ekologiskt nätverk. Av de av länsstyrelserna föreslagna 2 817 områdena blev endast 563 områden kvar. Senare har 75 områden för fågelskydd lagts till. Av dessa totalt 638 områden var de flesta redan skyddade. Naturvårdsverket godkände vid en första granskning 1 273 områden och ansåg att det antalet var nödvändigt för att uppfylla art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Som motiv för att inte fler områden kom med anges att områdesförslagen inte hunnit förankras hos berörda markägare och myndigheter. Utskottet anser det mycket angeläget att fler områden omfattas av detta nödvändiga skydd. Ytterligare 200 miljoner kronor bör tillföras ramen för detta ändamål.

För att kunna sanera gamla industriområden och avfallsupplag bör ramen utökas. För ändamålet kan beräknas ett belopp på 50 miljoner kronor.

Med det anförda tillstyrker utskottet motion Fi81 yrkande 4 delvis och föreslår därmed en högre utgiftsram än regeringen, nämligen 2 100, 1 943 respektive 1 909 miljoner kronor för budgetåren 1997–1999. Motionerna Fi78 yrkande 5 delvis, Fi80 yrkande 6 delvis och Fi82 yrkande 7 delvis avstyrks.

dels att den del av utskottets överväganden under rubriken *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar (utgiftsområde 23)* som börjar med ”Utskottet delar” och slutar med ”yrkande 1” bort ha följande lydelse:

Regeringen framhåller i propositionen att det gällande femåriga obligatoriska miljöersättningsprogrammet baseras på ett bidragsbeslut med en femårig giltighetstid. Tidigare har det angetts att denna summa kan ökas vid behov. Utskottet förutsätter att så fortfarande är fallet. De miljöstödet till lantbruket som den tidigare regeringen förhandlade fram uppgick till 2,8 miljarder kronor. Utskottet föreslår att 650 miljoner kronor (1 400 – 750) tillförs budgeteringsmarginalen för att kunna användas vid behov.

Jord- och skogsbruket är en mycket riskutsatt sektor. Jordbruksarbete tillhör en av de mest arbetsskadedrabbade näringarna, och hälsotillståndet hos dem som har företagshälsovård förefaller klart bättre. Kostnaderna för arbetsskador inom jordbruket och det självverksamma skogsbruket är stora både för samhället och för den enskilde bonden och kan reduceras genom Skogs- och lantbrukshälsans verksamhet. Enligt utskottets mening bör stödet till företagshälsovården vara kvar.

Utskottet ser inga skäl att nu minska anslaget till avbytarverksamheten. Denna verksamhet gör det möjligt för framför allt lantbrukare på små och medelstora mjölkgårdar utan anställda att kunna ta ledigt. Utan statliga stöd för avbytarverksamheten blir detta inte möjligt. Utskottet föreslår att den befintliga verksamheten skall vara kvar till en kostnad av 100 miljoner kronor årligen.

Utskottet motsätter sig inte den föreslagna besparingen avseende beredskapslagring.

Utskottet förutsätter avslutningsvis att regeringen återkommer med ett nytt förslag till fiskevårdsavgift för att nödvändiga medel för biotopvård, inventeringar och åtgärdsplaner skall göras tillgängliga.

Med det anförda ansluter sig utskottet till vad som anförts i motion Fi81 yrkandena 4 delvis, 43 och 44. Därmed föreslås en högre utgiftsram än regeringen, nämligen 13 297, 13 314 respektive 13 391 miljoner kronor för budgetåren 1997–1999. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Fi78 yrkande 5 delvis, Fi79 yrkande 4 delvis, Fi80 yrkande 6 delvis, Fi82 yrkande 7 delvis och Fi86 yrkande 1.

dels att den del av utskottets överväganden under rubriken *Statens jordbruksverk (B 1)* som börjar med ”Utskottet har” och slutar med ”och 47” bort ha följande lydelse:

Kommunerna har till uppgift att utföra kontroll av livsmedelsprodukter från tredje land. Regeringen anger att Statens jordbruksverk påvisat en möjlighet att inrätta ytterligare gränskontrollstationer under förutsättning att kommuner och företag får ansvar för finansieringen. Enligt utskottets mening saknar kommunerna i dagsläget resurser för arbetet med kontroll av livsmedelsprodukter från tredje

land. Staten har det yttersta ansvaret för att denna verksamhet upprätthålls. Vad utskottet anfört med anledning av motion Fi81 yrkandena 42 och 47 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att den del av utskottets överväganden under rubriken *Från EG-budgeten finansierad kompensation för revalvering av jordbruksomräkningskursen (B 17)* som börjar med "Som framgår" och slutar med "det anförda" bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker regeringens förslag beträffande inrättandet av det särskilda anslaget.

Utskottet förordar att stödet avsätts till framför allt forskning och utveckling inom jordbrukssektorn. Särskilt forskning, försök och utveckling inom det ekologiska lantbruket skall prioriteras. Mycket av utvecklingsarbetet sker i dag hos enskilda lantbrukare varför det är angeläget att stödet inte enbart kanaliseras till gängse forskningsinstitutioner som Lantbruksuniversitetet utan också kan komma annan utvecklingsverksamhet till del. Vidare bör stödet till marknadsfrämjande åtgärder avseende ekologiskt odlade produkter förstärkas. I övrigt avstyrker utskottet de av regeringen föreslagna ändamålen för vilka stöd skulle kunna beviljas.

Vad utskottet anfört med anledning av motion Fi81 yrkande 48 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Motionerna Fi80 yrkande 15 och Fi91 yrkandena 1 och 2 avstyrks.

dels att den del av utskottets överväganden under rubriken *Fiskevård (C 7)* som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "och 50" bort ha följande lydelse:

Det tidigare förslaget till fiskevårdsavgift beräknades ge ett nettotillskott på 65 miljoner kronor för fiskevården. Regeringens nu lagda förslag innebär att inga ytterligare medel ställs till fiskevårdens förfogande. Enligt utskottets mening är detta ett svek mot fiskevården i Sverige. Eftersom behovet av fiskevård kvarstår i landet och regeringen i dagens ekonomiskt kärva läge inte förmått anslå tillräckliga medel för ändamålet förutsätter utskottet att regeringen återkommer med förslag till allmän fiskevårdsavgift.

För att klara den biotopvård, de inventeringar och de åtgärdsplaner för vatten som i dag inte innefattas av fiskevårdsområden anser utskottet att ytterligare 15 miljoner bör anvisas för ändamålet. Eftersom anslaget till *Miljöersättningar inom jordbruket (B 11)* inte kommer att utnyttjas fullt ut under innevarande budgetår behöver detta inte innebära någon ökad belastning för statsbudgeten. Medlen till fiskevården kan tas ur detta underutnyttjande. Enligt utskottets mening bör dock riksdagens tidigare beslut avseende anslagen *Bidrag till fiskevård (C 5)* och *Ersättning för intrång i enskild fiskerätt m.m. (C 6)* upphävas samtidigt som medel anslås under det nya anslaget *Fiskevård*. I detta sammanhang bör uppmärksammas att regeringen under anslaget C 6 till regeringens disposition avsatt 1 499 000 kr och till ersättning för intrång i enskild fiskerätt 1 000 kr. Utskottet föreslår således med anledning av regeringens förslag och motion Fi81 yrkandena 49 och 50 att riksdagen med ändring av tidigare beslut (prop. 1994/95:150, JoU24, rskr. 422) på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 dels till *Fiskevård* anvisar ett ramanslag på 21 917 000 kr, dels till *Ersättning för intrång i enskild fiskerätt* anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.

Enligt utskottets bedömning är syftet med motion Fi80 yrkande 16 med det anförda i allt väsentligt tillgodosett. Yrkandet påkallar således ingen ytterligare riksdagens åtgärd.

1995/96:JoU6y